

ASEMĂNĂRI ȘI DEOSEBIRI ÎNTRE CEC ȘI BILET LA ORDIN (CAMBIE)

10 decembrie 2013

Cornel Popa, Avocat Asociat al Țuca Zbârcea & Asociații

Notă: prezentul material este confidențial, iar drepturile de proprietate intelectuală asupra acestuia aparțin Țuca Zbârcea & Asociații. Folosirea sa, în tot sau în parte, de către orice persoană este permisă numai cu acordul Țuca Zbârcea & Asociații. Acest material are scop pur informativ, nu conține consultații juridice cu privire la aspectele pe care le semnalează.

Cuprins

1. Considerații introductive
2. Avantajele și dezavantajele utilizării instrumentelor de plată
3. Cecul în secolul XXI
4. Concluzii

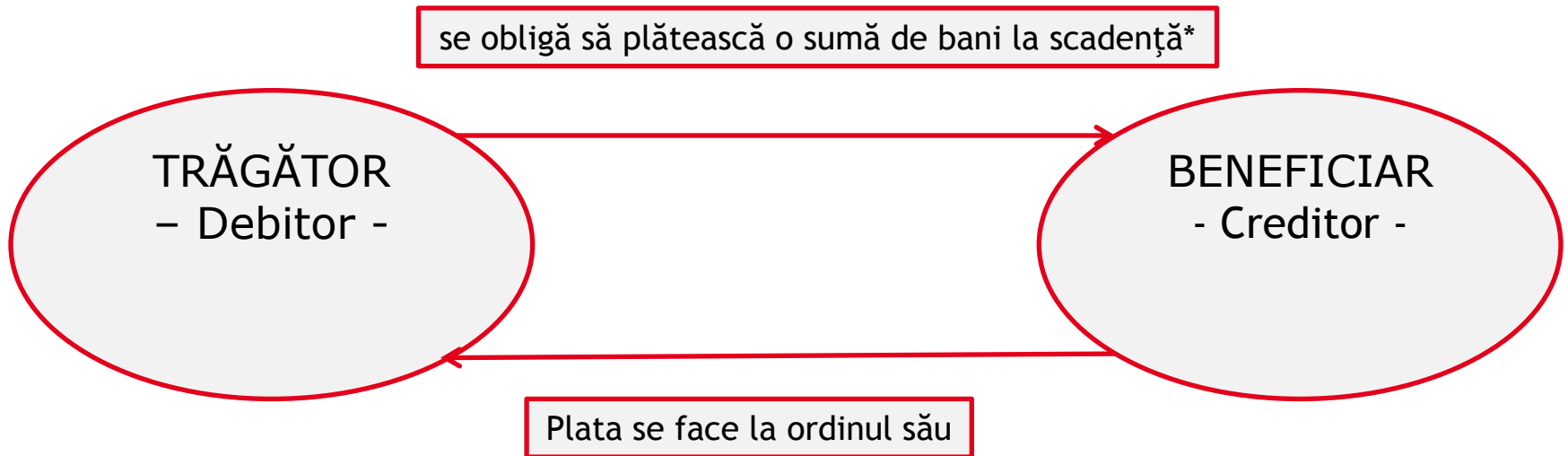

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

Principalele deosebiri

- // Numărul și calitatea subiecților raportului juridic
 - // Cambia presupune 3 părți: trăgătorul, trasul și beneficiarul
 - // BO presupune doar 2: trăgătorul și beneficiarul
 - // Cecul presupune că trasul este întotdeauna o instituție de credit
- // Legislația aplicabilă
 - // Legea cambiei și biletului la ordin nr. 58/1934
 - // Legea cecului nr. 59/1934

Cum funcționează Biletul la ordin (BO)?

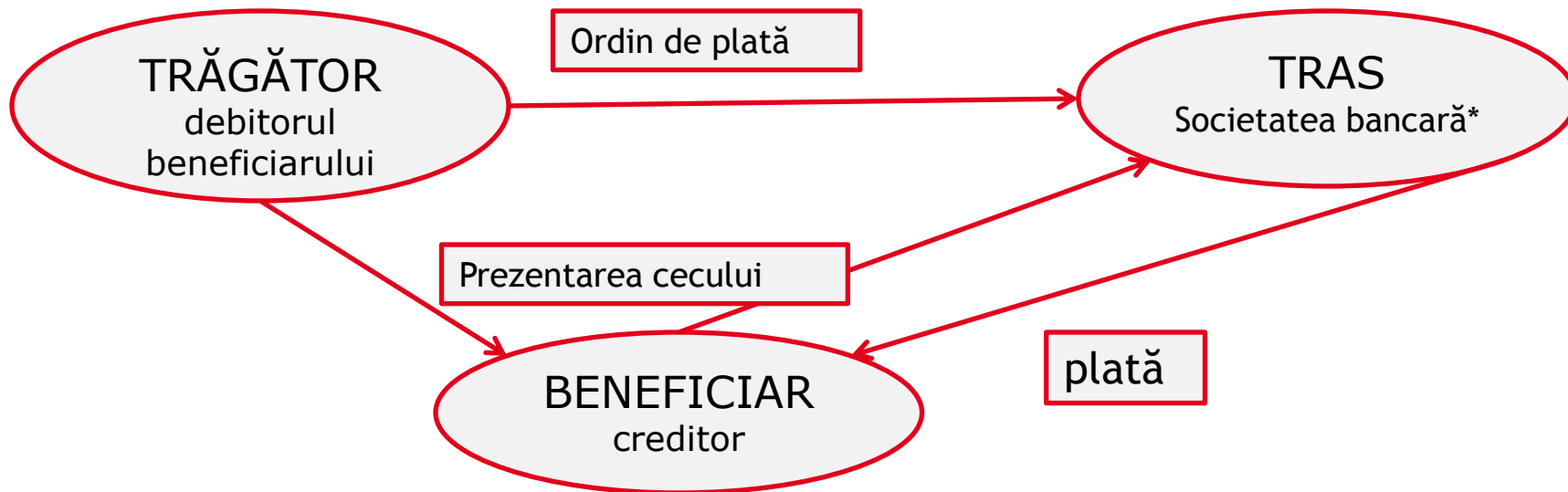
*Nearătarea scadenței nu afectează valabilitatea titlului; BO va fi socotit plătitibil “la vedere”

Funcții:

- Instrument de plată
- Instrument de credit - dacă este plătitibil la scadență

Biletul la ordin este titlu executoriu

Cum funcționează cecul?

*Dacă cecul este tras și plătit în străinătate, trasul nu trebuie să fie societate bancară

- Cecul este instrument de plată, dar nu este instrument de credit (cecul este plătit "la vedere")

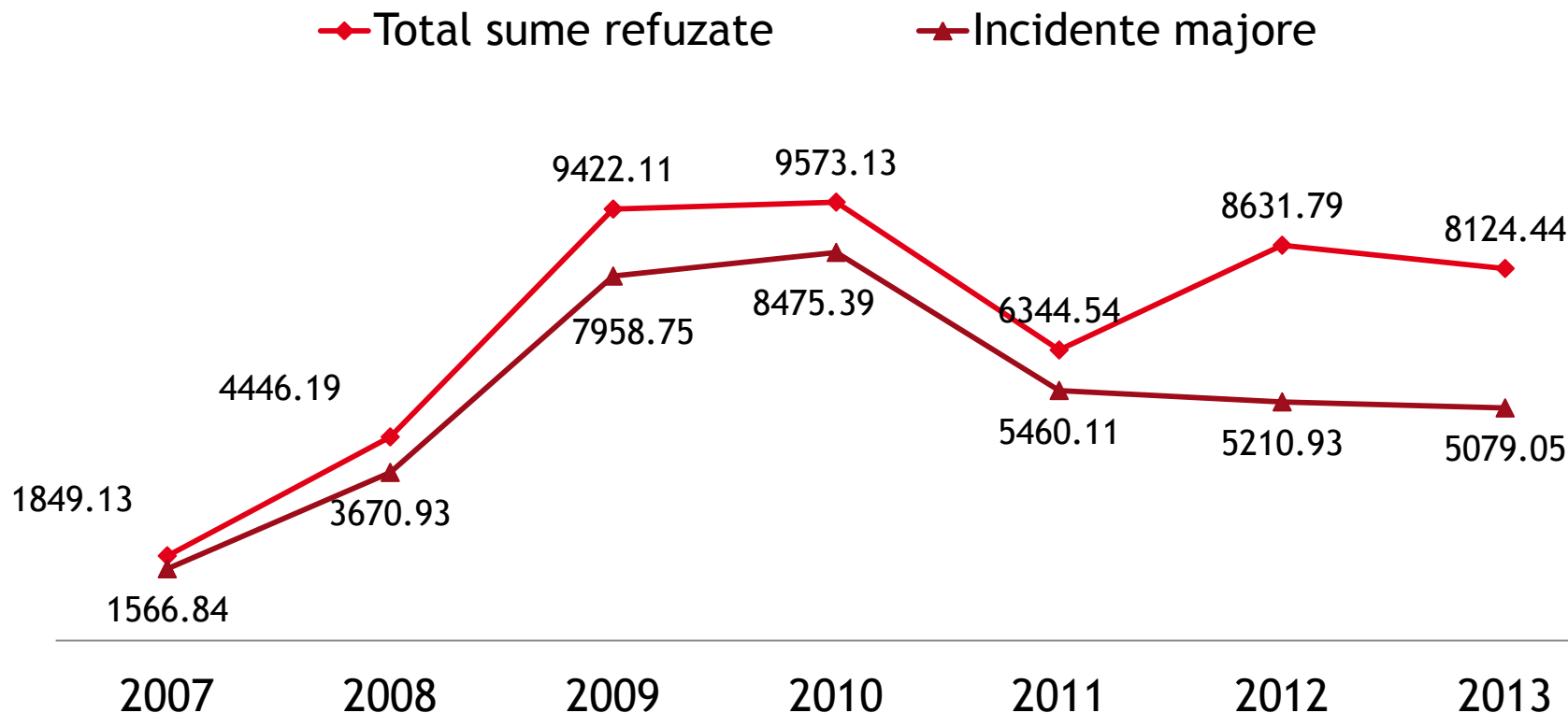
AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE UTILIZĂRII INSTRUMENTELOR DE PLATĂ

Avantajele instrumentelor de plată

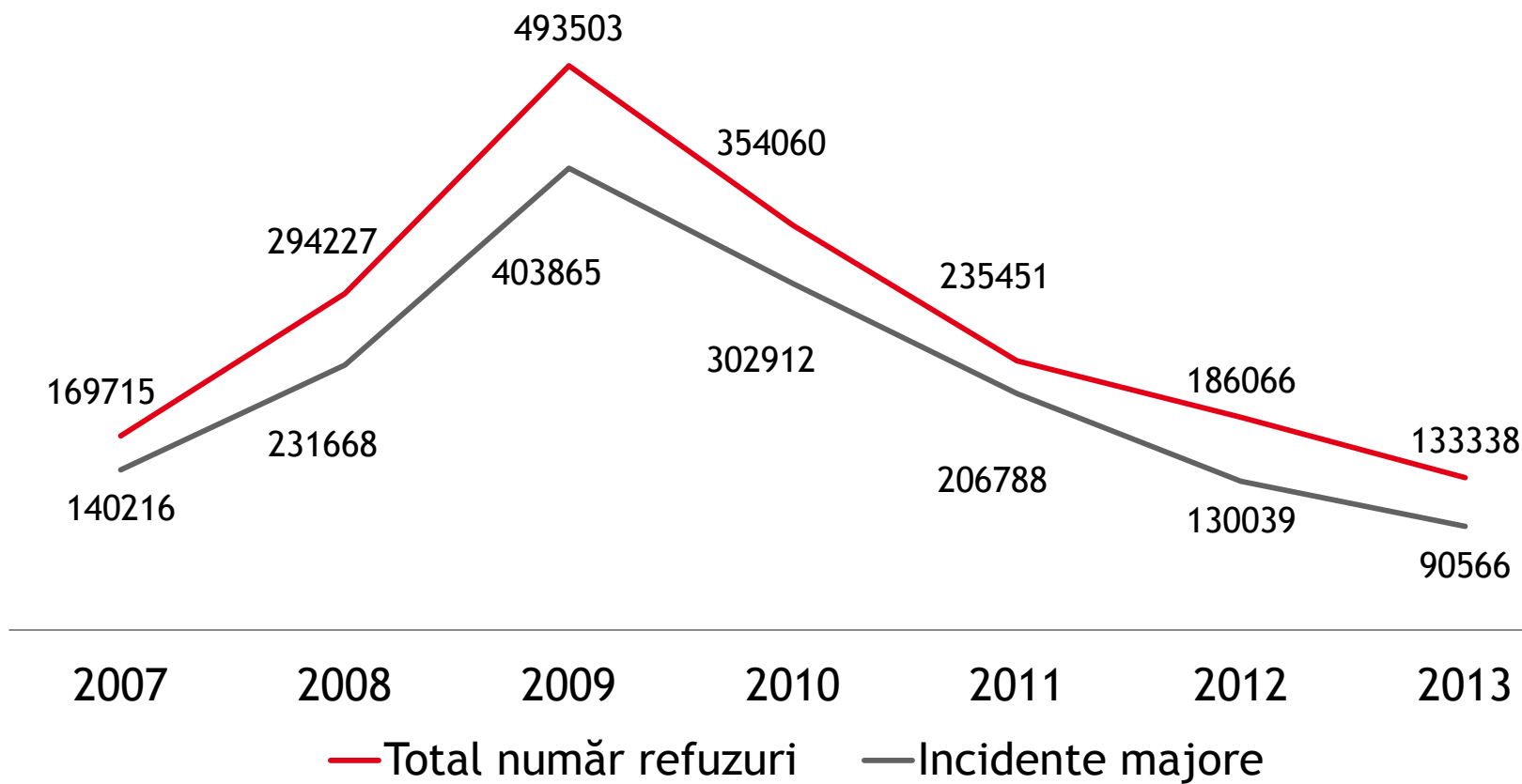
- // Fluidizarea raporturilor de afaceri
 - // Evitarea deținerii de numerar
 - // Evitarea blocajelor de plăți
 - // Ușor transmisibil
 - // Cerințe formale relativ simple mai ales în cazul formularelor standardizate
- // Titlu complet, la ordin, abstract
- // Creează obligații autonome, necondiționale, solidare
- // Reglementare internațională unitară
 - // Convențiile de la Geneva referitoare la legea uniformă a cambiei și biletului la ordin (1930) și respectiv a cecului (1931)

Principalul dezavantaj - numărul mare de incidente de plată

Valoarea sumelor refuzate la plată (milioane lei - medie anuală)

Media anuală a refuzurilor de plată

Cauza principală: BO și cecul nu sunt instrumente de garantare (1)

- // Funcția principală: instrumente de plată
- // Conform unor uzanțe comerciale contrare prevederilor legale, cecurile și BO sunt acceptate sub formă de garanție sau postdatate
 - // Între data predării titlurilor de valoare și data prezentării la plată a biletelor la ordin sau a cecurilor, se pierde urma trăgătorilor (debitorilor)
 - // Unii creditori completează cu rea-credință titlurile de valoare în alb predate cu titlu de garanție și mai apoi le girează către terțe persoane
 - // Posesorului de bună-credință al cecului nu i se poate imputa nerespectarea înțelegerilor dintre trăgător și beneficiar stabilite cu ocazia emiterii cecului, dacă cecul respectiv a fost completat abuziv de către beneficiar sau de către un posesor de rea-credință

Cauza principală: BO și cecul nu sunt instrumente de garantare (2)

- // Cecul are rubrică referitoare numai la data emiterii, nu și la data scadenței
 - // Conform legii, trebuie plătit în 15/30 de zile de la data emiterii
 - // În cazul utilizării ca un instrument de garantare, trăgătorul promite sau garantează doar că va avea disponibil în cont la data scadenței convenită, dar nu mai atestă împrejurarea esențială unei file cec, și anume aceea că la data completării filei, există disponibil în cont
- // Dacă BO nu arată scadența obligației, plata se face “la vedere”
 - // La data emiterii BO, legea nu cere existența disponibilului în cont pe care emitentul se obligă să îl plătească

Diferențe de incriminare (1) - cecul

- ✓ Emiterea unui cec fără a avea la tras suficient disponibil în cont pentru acoperirea acestuia, în scopul arătat la 215 alin. (1) C.pen. - de a obține, pentru sine sau pentru altul, un folos injust - și dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului, constituie infracțiune de înșelăciune prin cecuri prevăzută de art. 215 alin. (4) C.pen. și se pedepsește de la 3 la 15 ani
- ✓ Emiterea unui cec, fără a avea la tras suficient disponibil pentru acoperirea acestuia dar beneficiarul a cunoscut și acceptat această situație constituie infracțiune prevăzută de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 și se pedepsește cu cu amenda de la 5.000-100.000 lei și închisoare de la 6 luni până la 1 an
 - ✓ Situație alternativă: după ce a tras cecul și mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare, dispune altfel, în total sau în parte de disponibilul avut
 - ✓ **Jurisprudență:**
 - ✓ inculpatul “*nu a comis infracțiunea de înșelăciune, întrucâtlăsarea filei cec [...] în ideea de a garanta că plata se va face în viitor, și nu ca instrument de plată, astfel că a fost achitat pentru lipsa intenției în comiterea acestei infracțiuni*” (ICCJ, decizia nr. 2555/2006)
 - ✓ “*fapta de emitere a unui cec fără acoperire nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de înșelăciune, în condițiile în care părțile, de comun acord, au procedat la transformarea cecului din mijloc de plată în mijloc de garanție [...] fapta se circumscrie însă dispozițiilor de incriminare de la art. 84 alin. (2) și (3) din Legea cecului nr. 59/1934 [subl.ns. - art. 84 alin. (1) pct. 2 și 3] (Tribunalul București, decizia nr. 545/2009)*”

Diferențe de incriminare (2)- BO

- /// În principiu, emiterea unui BO pentru a cărei valorificare la data scadenței nu există acoperirea necesară, nu constituie infracțiune.
- /// Emiterea BO în scopul inducerii sau menținerii în eroare a beneficiarului în așa fel încât fără această eroare cel înșelat nu ar fi încheiat sau executat contractul, fapta constituie infracțiunea de înșelăciune în convenții, prevăzută în art. 215 alin. (3) C.pen și se pedepsește de la 6 luni la 12 ani (ICCJ, Completul de 9 judecători, decizia nr. 338/2004)
 - /// **Exemple din jurisprudență:**
 - /// Folosirea de o calitate mincinoasă, prin prezentarea ștampilei și a formularului de bilet la ordin, în considerarea căreia partea civilă ia dispoziția patrimonială prin livrarea produselor în condițiile din contract relevă scopul urmărit de către inculpat care a fost acela de a obține, pe această cale, un folos material injust în paguba părții civile (CSJ, decizia nr. 1700/2003)
 - /// Biletul la ordin dobândește, la scadență, refuzul la plată pentru lipsă de disponibil bănesc, caracterul de mijloc fraudulos, ceea ce pune în evidență intenția frauduloasă a emitentului (CSJ, decizia nr. 2019/2003)

Soluția în caz de NUP (neînceperea urmăririi penale)

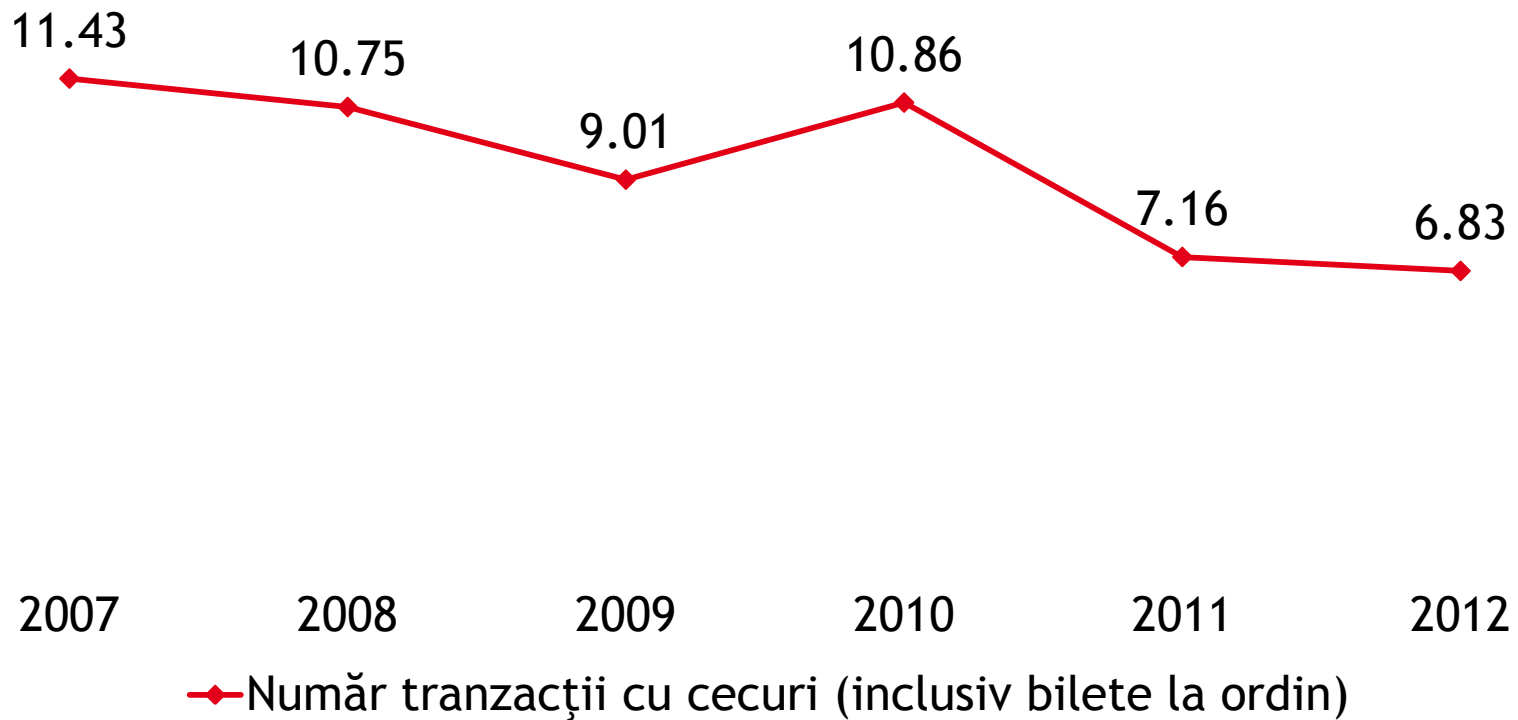
- // Raportarea incidentelor la BNR
- // Înscrierea în Fișierul Național al Persoanelor cu Risc
- // Aplicarea interdicției bancare
 - // regimul impus de către o instituție de credit unui titular de cont de interzicere a emiterii de cecuri pe o perioadă de un an începând cu data înregistrării la Centrala Incidentelor de Plăți a unui incident de plată major
- // Bazele de date se pot consulta prin intermediul instituțiilor de credit
- // Recuperarea creanțelor

CECUL ÎN SECOLUL XXI

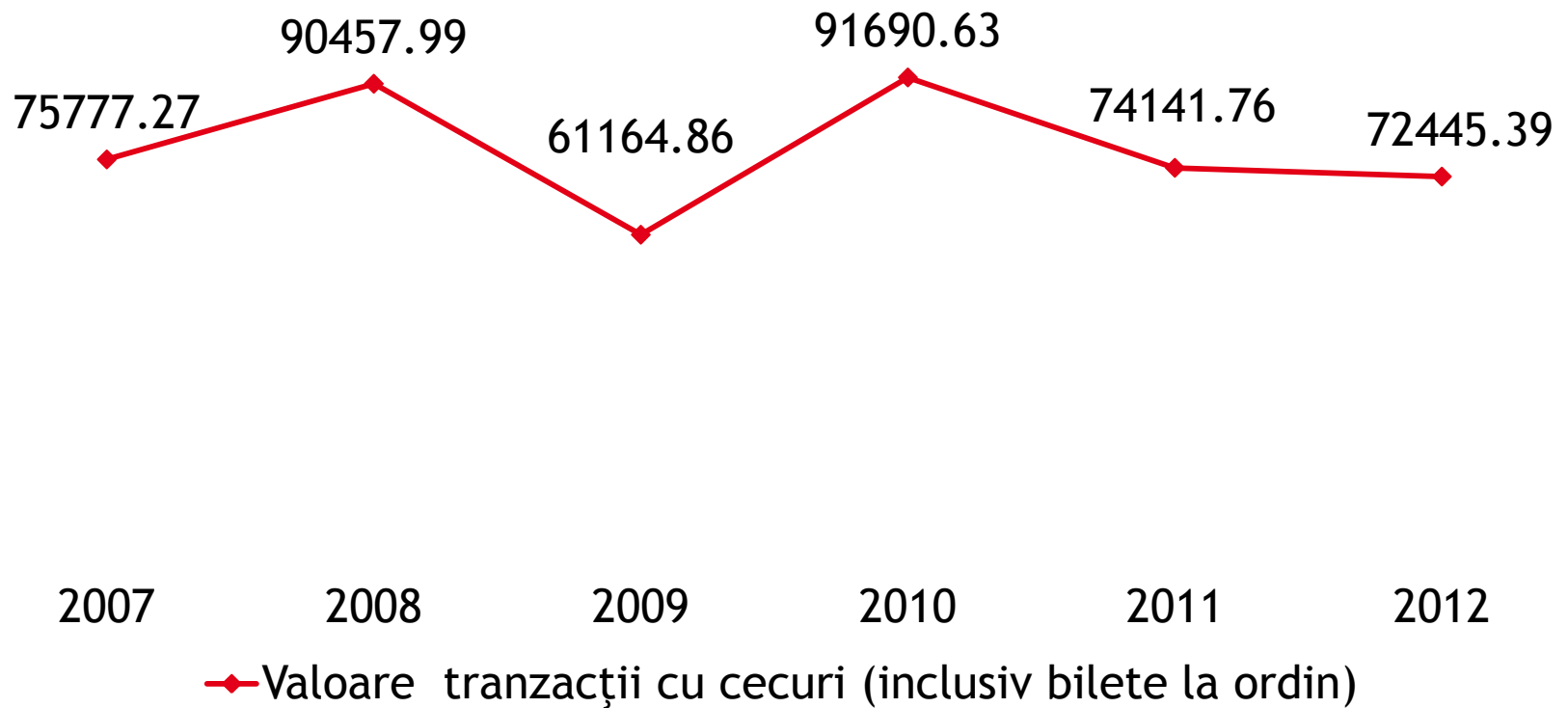
Trendul descendent al utilizării cecului și BO

Număr tranzacții (milioane)

Trend descendent(?) al utilizării cekului și BO

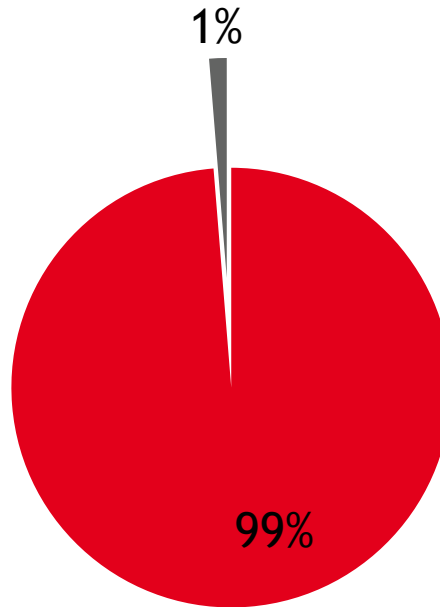
Valoare tranzacții cu cekuri (milioane)

Ponderea tranzacțiilor cu cecuri și BO în 2012

Valoare tranzacții

- Valoare tranzacții de transfer credit
- Valoare tranzacții cu cecuri (inclusiv bilete la ordin)

CONCLUZII

Concluzii

- /// Ponderea utilizării instrumentelor de plată este redusă față de viramentul bancar
- /// Biletul la ordin și cecul sunt instrumente de plată, dar nu pot fi instrumente de garantare
- /// Incriminarea emiterii biletului la ordin sau a cecului fără a exista disponibil în cont este diferită
- /// Utilizarea cecului avalizat

TUCA ZBARCEA ASOCIATII

Cornel Popa

Avocat asociat

cornel.popa@tuca.ro

Șos. Nicolae Titulescu nr. 4-8
America House, Aripa de Vest, et. 8
Sector 1, 011141, București, România
T + 4 021 204 88 90
F + 4 021 204 88 99
E office@tuca.ro
www.tuca.ro

Urmăriți-ne pe:

